

TAMPEREEN
YLIOPISTO

SOS
LAPSIKYLÄ

Myönteinen tunnistaminen

Elina Stenvall
SOS-Lapsikylä
elina.stenvall@sos-lapsikyla.fi

Tausta ja lähtökohdat

- Tampereen yliopiston Tilan ja poliittisen toimijuuden tutkimusryhmä (SPARG)
 - Sinipohjaisissa dioissa on hyödynnetty työpajojen ja kirjan aineistoa sekä hankkeessa tutkijana muodostamaani ymmärrystä
- Suomen Akatemian *Lasten ja nuorten hyvinvointi ja terveys (Skidi-Kids)* -tutkimusohjelma (2010-2015), tutkimushankkeet
 - *Preventing children's marginalization through place-based participation* (SA134949, Jouni Häkli, Kirsi Pauliina Kallio, Pia Bäcklund ja Elina Stenvall)
 - *Early recognition in curbing the marginalization risk of children and youth* (SA264436, Jouni Häkli, Kirsi Pauliina Kallio, Riikka Korkiamäki ja Elina Stenvall)
- Tutkimuksen kolme painopistettä
 - Lapsi- ja nuorisopolitiikan ja siihen liittyvän julkishallinnon tutkimus (säädökset, lastensuojelusuunnitelmat + strategiset dokumentit, asiantuntijahaastattelut)
 - Lasten ja nuorten arkea käsittelevä etnografia (129 11–16 –vuotiasta, Helsinki, Tampere)
 - Myönteisen tunnistamisen kehittäminen kokemusasiantuntijayhteistyössä (5 työpajaa, 36 koulutus- ja sosiaalialan ammattilaista ja hallinnon toimijaa)

”Hyvin monenlainen lievä oireilu kotona, päivähoitossa tai koulussa saattaa olla varhainen merkki mahdollisesta mielenterveydenterveysterveystenhäiriöön sairastumisesta tai sille altistumisesta.”

(Ls-suunnitelma ik3/s.21)

12-vuotias poika pelaa sotapelejä verkossa, on pelissä tarkka-ampuja ja pitää itseään hyvänä pelaajana. Hän on saanut ystävän pelimaailmasta. Hänen vanhempansa ovat eronneet ja tilanne on vielä hieman epäselvä. Hänellä on kaksi siskoa, jotka usein kiusaavat häntä. Hänen harrastuksensa on epäselvä, sillä sinne pääseminen riippuu isän joskus hieman muuttuvista aikatauluista. Hän ei ole juurikaan kiinnostunut koulunumeroista ja mainitsee, ettei isäkään ole niistä järin kiinnostunut.

12-vuotias poika pelaa kavereiden kanssa. Peliin on syytä saada paljon porukkaa, joten kaikki halukkaat ovet tervetulleita mukaan. Hän tykkää käydä isänsä kanssa kalassa ja usein leipoo äidilleen ja äitinsä kanssa. Hänellä on kaksi siskoa. Koulussa hän pärjää ihan hyvin, ja tykkää erityisesti köksästä. Hän ei viihdy tiettyjen poikien seurassa, sillä he yrittävät hänen mielestään olla liian koviksia. Hänellä on useita hyviä ystäviä.

- Axel Honneth:
 - identiteetti ja itsetunto kehittyvät kamppailussa inhimillisestä arvostuksesta
- Charles Taylor:
 - tunnustamisessa kysymys tunnistetuksi tulemisesta tavalla, jonka henkilö kokee oikeaksi ja joka ohittaa ulkokohtaiset ja kategoriset määrittelyt
 - recognition, misrecognition, non-recognition (disrecognition)
- Sosiaalinen identiteetti voi erota kokemuksellisesta subjektiviteetista

- Vaihtoehtoinen ja täydentävä näkökulma ongelmalähtöisille ja yksilökeskeisille lähestymistavoille (esim. varhainen puuttuminen)
- Huomion siirtyminen
 - riskeistä resursseihin ja haitoista hyvinvointiin
 - yksilöllisyydestä yhteisöllisyyteen
- Tavoitteena kohtaamiset ja toimintatavat, jotka tukevat lasten ja nuorten itseluottamusta, itsetuntoa ja itsearvostusta
- Voi olla toimintaperiaate ammatillisissa käytännöissä (esim. opetus) ja rakentua osaksi yksikön toimintakulttuuria (esim. koulu)
- Olemassa olevien toimintamuotojen ja -periaatteiden sanallistamista, jakamista ja kehittämistä (ei uusi keksintö tai erillinen menetelmä)

1. Tutustuminen

Jotta myönteinen tunnistaminen voi toteutua, tulee ihmisten tutustua toisiinsa sen sijaan, että he olettavat tietävänsä millaisia ihmisiä toiset ovat

2. Tunnustaminen

Tutustuminen lisää tietoisuutta siitä mikä kullekin ihmiselle on erityisen tärkeää ja missä hän voi saada tunnustusta ja arvostusta

3. Tukeminen

On tutustumista ja tunnustuksen antamista tietoisena toimintamuotona, joka keskittyy voimavaroihin ja onnistumisiin (ongelmien sijaan)

- Arkielämässä ulottuvuudet kietoutuvat yhteen; toimimalla yhdessä tutustutaan, annetaan arvostusta ja tarjotaan tukea
- Myönteistä tunnustamista voi toteuttaa myös tavoitteellisesti hyvinvoinnin edistämiseksi ja syrjäytymisen ehkäisemiseksi

Ammatilliset käytännöt ja työote

- Arkiympäristössä toimiminen
 - Toimitaan siellä, missä ihmiset ovat; ei erillisiä toimintoja, toimitiloja, projekteja tai hankkeita
 - Jokapäiväistä elämää ja arkisia kohtaamisia – jokainen voi vaikuttaa ajattelun syntymiseen ja vahvistumiseen
- Keskittyminen voimavaroihin
 - Etsitään mahdollisuuksia ongelmien sijaan; erilaisten toimijuuksien vahvistamista
- Ennaltaehkäisy
 - Yhteinen toimintatapa kaikissa kohtaamisissa mahdollistaa luottamuksellisen ilmapiirin ja asioiden esiintulo helpottuu

”No tää on yks sellanen ajatus mitä oon miettiny, että miten tää eroo siitä miten varhainen puuttuminen toimii, et tehdään tällänen toimenpide ja yritetään vaikuttaa sillä mahdollisimman aikasessa vaiheessa johonkin mikä on huomattu. Että voisko myönteistä tunnistamista tehdä samalla tapaa. Mutta se jotain mitä tehdään ei oookkaan sitä, että otetaan se yksilö sieltä, tehdään sille jotain toimenpiteitä, pannaan se takas ja katotaan, että onkse korjaantunu. Vaan että tehdään jotain muuta.”

(Nuorisotoimen asiantuntija, Myönteinen tunnistaminen – työpaja, 2014, s. 7)

- **Yhteisöllisyys**
 - Hyvinvoinnin tukeminen – syrjäytymisen ehkäiseminen – ymmärrys tavasta toimia
 - Mahdollisuus jakaa samanlainen ymmärrys luo yhteisöllisyyttä
- **Ennaltaehkäisy**
 - Yhteinen arvopohja ja tapa työskennellä vahvistaa ennakoivaa työtettä
 - Luottamus asioiden ratkeamiseen
- **Toimintakulttuuri**
 - Toimitaan yhdessä ja jaetaan vastuu myönteisen toimintakulttuurin kehittämisestä ja ylläpitämisestä; hyvinvointi on kaikkien asia

”Et sä näät jonku tapahtuman, sarjan tai tilanteen erilaisten ajatusten kautta, tietyllä tavalla uudestaan. Todennäköstä on, että moni lasten ja nuorten parissa toimiva ammatillisesti taitava ihminen toimii juuri näin. Ja se lisäarvo voi olla just se, että ihminen saa tukea silleen että ’aha, mä oon tainnu olla oikeilla jäljillä’ ja (nimeämisen kautta) ehkä välineitä sanoa sen työyhteisössään. Et ’mä teen tämmöstä työtä’ tai ’mun työssä on tämmönen painotus, jolla on tämmönen perustelu’.”

(Nuorisotoimen asiantuntija, Myönteinen tunnistaminen – työpaja 2014, s. 183)

Omana kokemuksena:

- Tunnistamisen kohteena voi olla mikä tahansa asia, joka on tärkeä käsitykselle itsestä
 - Millainen olen tämän yhteisön jäsenenä?
- Tilanneherkkyys
 - Luodaan ja luotetaan omaan ja muiden kykyyn ratkaista tilanteita
 - Kyetään reagoimaan nopeasti eteen tuleviin tilaisuuksiin
- Tilaisuuksien tietoinen rakentaminen
 - Tunnistetaan ne hetket, joissa tilanteeseen voi reagoida ja sen voi hoitaa myönteisen tunnistamisen hengessä

Työyhteisön käytäntönä:

- Kaikkien kesken jaettu (aikuinen-aikuinen; aikuinen-lapsi; ammattilainen-asiakas; ammattilainen-ammattilainen: asiakas-asiakas jn.) kiinnostus, kunnioitus ja arvostus
- (hiljaisia) Käytäntöjä, joissa ihmiset tulevat nähdyiksi ja kuulluiksi siten kuin he kussakin tilanteessa haluavat tulla ymmärretyiksi

Tunnistetuksi tulevat myös sellaiset yhteisöjen ominaisuudet, joita yleensä pitävät arvossa vain muut saman yhteisön jäsenet.

<https://www.nuorisotutkimusseura.fi/julkaisut/verkkokauppa/kirjat/434-myonteinen-tunnistaminen>

<http://www.uta.fi/jkk/tutkimus/alat/sparg/index.html>

- Häkli, J., Kallio, K.P. & Korkiamäki, R. (toim.) (2015) *Myönteinen tunnistaminen*. Nuorisotutkimusverkoston Kenttä-sarjan julkaisuja. Helsinki: NTV.
 - Yleistajuinen teos, jossa tutkijat ja ammatilliset kokemusasiantuntijat avaavat myönteistä tunnistamista lasten ja nuorten kanssa tehtävän työn näkökulmista.
 - Tilattavissa kustantajalta ja saatavana avoimesti verkkojulkaisuna http://www.nuorisotutkimusseura.fi/images/julkaisuja/myonteinen_tunnistaminen.pdf

MYÖNTEINEN TUNNISTAMINEN

JOUNI HÄKLI & KIRSI PAULIINA KALLIO &
EIKKA KORKIAMÄKI (TOIM.)

NUORISOTUTKIMUSVERKOSTO

Kenttä

